

**ODGOVORI EUROPSKE KOMISIJE NA TEMATSKO IZVJEŠĆE EUROPSKOG
REVIZORSKOG SUDA:
„UVODENJE 5G TEHNOLOGIJE U EU-U: KAŠNENJE U UVODENJU MREŽA
UZ I DALJE NERIJEŠENA SIGURNOSNA PITANJA”**

SAŽETAK

Uvodne napomene Komisije

I. Brzo i sigurno uvođenje 5G mreža važan je prioritet Europske komisije. Zaštita 5G mreža od kiberprijetnji uključuje procjenjivanje i ublažavanje prijetnji i rizika. Države članice uz potporu Komisije i ENISA-e zajednički su odredile i procijenile te prijetnje i rizike te na temelju toga utvrdile sveobuhvatne mjere za ublažavanje tih rizika. Iako je provedba tih mjera u nekim državama članicama još u tijeku, velika većina već je postrojila ili je u postupku postrožavanja sigurnosnih zahtjeva za 5G mreže na temelju paketa instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža.

Paket instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža prepoznat je kao sveobuhvatan okvir za uklanjanje sigurnosnih rizika povezanih s 5G mrežama.

Koordinirano djelovanje za kibersigurnost 5G mreža na razini EU-a i paket instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža dio su šireg europskog okvira za zaštitu elektroničkih komunikacijskih mreža i druge kritične infrastrukture te nadopuna postojećim mjerama, kao što su Europski zakonik elektroničkih komunikacija, okvir za telekomunikacije, Akt o kibersigurnosti i Direktiva o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava (Direktiva NIS) te, ovisno o slučaju, pravila o slobodnom kretanju utvrđena u Ugovoru i Povelji Europske unije o temeljnim pravima.

III. 5G tehnologija u nadolazećim će godinama imati ključnu ulogu u našem digitalnom gospodarstvu i društvu. Moramo se pobrinuti da 5G mreže budu kibersigurne i otporne na sve veće kiberprijetnje i kiberincidente. Stoga su Komisija i države članice uspostavile postupak koordinacije u obliku paketa instrumenata za ublažavanje rizika koji je dogovoren u siječnju 2020. s ciljem utvrđivanja i provedbe sveobuhvatnog okvira sigurnosti za 5G mreže radi učinkovitog i koordiniranog otklanjanja glavnih rizika za 5G mreže, kao što su neovlašten pristup računalnim sustavima, špijunaža i sabotaza. Iako je provedba u nekim državama članicama još u tijeku, velika većina već je postrojila ili je u postupku postrožavanja sigurnosnih zahtjeva za 5G mreže na temelju paketa instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža.

VII. Paket instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža okvir je za promicanje dosljednosti na unutarnjem tržištu, pri čemu se poštuju nadležnosti u pogledu nacionalne sigurnosti.

Kad je riječ o pristupu država članica prema visokorizičnim dobavljačima, Komisija smatra da će konačna procjena biti moguća tek kad bude dostupno više informacija.

Komisija tijekom provedbe surađuje s državama članicama u okviru Skupine za suradnju u području sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava radi promicanja usklađivanja i konvergencije nacionalnih pristupa.

IX. Prva alineja – Komisija prihvaća preporuku.

Druga alineja – Komisija prihvaća preporuku.

Treća alineja – Komisija prihvaća preporuku.

Komisija će provesti procjenu uzimajući u obzir nacionalne nadležnosti.

UVOD

04. Komisija priznaje postojanje sigurnosnih rizika za 5G mreže, no ističe da tehnologija i standardi tih mreža mogu i omogućiti sigurnosna poboljšanja u odnosu na prethodne generacije mreža.

OPAŽANJA

30. Iako 4G tehnologija već omogućuje širok raspon usluga, 5G tehnologija trebala bi biti velik skok u odnosu na 4G tehnologiju. Stoga je najveći izazov prelazak s 4G na 5G tehnologiju i njezino uvođenje u cijelom EU-u. Uvijek postoji rizik od digitalnog jaza, ali njegovo je uklanjanje jedan od planiranih prioriteta programa politike „Put u digitalno desetljeće”, u vezi sa smjerovima djelovanja za postizanje stopostotne pokrivenosti 5G mrežom svih naseljenih područja do 2030., čime se države članice potiče da poduzmu mjere u tom području, posebno u pogledu pristupa u ruralnim područjima.

32. Unatoč određenim nedostacima 5G opservatorij pouzdano je sredstvo za praćenje uvođenja 5G mreža u EU-u i izvan njega. Službe Komisije očekuju da će s novim izvođačem imati na raspolaganju aktualnije informacije.

Zajednički odgovor Komisije na odlomke 48. i 49.:

Komisija smatra da je odabrani instrument (preporuka) i pristup suradnje s državama članicama na utvrđivanju rizika i mjera za njihovo ublažavanje najprimjereniji način djelovanja za brzo, djelotvorno i usklađeno otklanjanje sigurnosnih rizika za 5G mreže.

Komisija se za preporuku i suradnju s državama članicama na utvrđivanju rizika i mjera za njihovo ublažavanje odlučila zbog složenosti i međusektorske prirode pitanja, koje je u nadležnosti država članica i EU-a, te zbog važne dimenzije nacionalne sigurnosti. Osim toga, uzela je u obzir i vrlo različite okolnosti u državama članicama (struktura tržišta, kapacitet u području kibersigurnosti, obavještajni podaci o prijetnjama itd.).

Paket instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža prilagodljiv je alat za odgovor na sigurnosne prijetnje koji se temelji na riziku i omogućuje pravodobno i učinkovito bavljenje kibersigurnosnim aspektima 5G mreža.

Komisija je u Komunikaciji „Sigurno uvođenje 5G mreža u EU-u – Provedba paketa instrumenata EU-a” iz siječnja 2020. najavila da će pružiti potporu provedbi mjera iz paketa instrumenata koje se odnose na sigurnosne zahtjeve, posebno relevantnih odredaba europskih propisa o elektroničkim komunikacijama, i razmotriti dodanu vrijednost mogućih provedbenih akata u kojima bi se detaljno utvrdile tehničke i organizacijske sigurnosne mjere kako bi se dopunili nacionalni propisi i povećala učinkovitost i dosljednost sigurnosnih mjera koje se primjenjuju na operatore.

Zajednički odgovor Komisije na odlomke 51. i 52.:

U kontekstu preispitivanja preporuke Komisije koje je provedeno u prosincu 2020. Komisija je razgovarala s predstavnicima nadležnih tijela svih država članica. Oni su ocijenili da je koordinirano europsko djelovanje za kibersigurnost 5G mreža bilo pravodobno, učinkovito i razmjerno. Suradnja nacionalnih tijela, Komisije, ENISA-e i drugih relevantnih dionika ocijenjena je kao prikladan pristup za rješavanje tog složenog pitanja. Njime je omogućeno pravodobno definiranje zajedničkih ciljeva i metoda, a države članice mogle su prilagoditi mjere svojim nacionalnim okolnostima.

U okviru paketa instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža i izvješća o napretku koje je Skupina za suradnju u području sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava objavila u srpnju 2020. preporučeno je da se definiraju provedbeni planovi i/ili prijelazna razdoblja za operatore koji trenutačno koriste opremu visokorizičnih dobavljača ili koji su prije donošenja paketa instrumenata već sklopili ugovore s visokorizičnim dobavljačima (npr. uzimajući u obzir cikluse nadogradnje opreme, posebno prelazak s „nesamostalnih” na „samostalne” 5G mreže).

55. Komisija prima na znanje opažanja Europskog revizorskog suda.

Nakon donošenja paketa instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža nacionalna tijela u okviru Skupine za suradnju u području sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava održala su brojne rasprave o kriterijima paketa instrumenata koji se odnose na procjenu visokorizičnih dobavljača kako bi se dodatno poduprla njihova primjena.

56. U paketu instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža preporučuje se da se pri procjeni profila rizičnosti dobavljača u obzir uzmu čimbenici rizika navedeni u usklađenoj procjeni rizika na razini EU-a te informacije specifične za pojedine zemlje (npr. procjena prijetnji koju su izradile nacionalne sigurnosne službe itd.).

61. U paketu instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža sposobnost dobavljača da osigura opskrbu jedan je od preporučenih kriterija za procjenu njegova profila rizičnosti. Na tu sposobnost mogu utjecati i eventualne trgovinske sankcije izrečene konkretnim dobavljačima, kako je navedeno u scenariju rizika koji se odnosi na „ovisnost” u usklađenoj procjeni rizika na razini EU-a.

Zajednički odgovor Komisije na odlomke 70. i 73.:

Komisija i države članice razmjenjuju detaljne informacije o provedbi paketa instrumenata na nacionalnoj razini u okviru Skupine za suradnju u području sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava. Za objavljivanje informacija koje nisu javne odgovorne su države članice.

Zajednički odgovor Komisije na odlomke 74. i 76. te na okvir 5.:

Paket instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža okvir je za promicanje dosljednosti na unutarnjem tržištu, pri čemu se poštuju nadležnosti u pogledu nacionalne sigurnosti.

Kad je riječ o pristupu država članica prema visokorizičnim dobavljačima, Komisija smatra da će konačna procjena biti moguća tek kad bude dostupno više informacija.

Komisija tijekom provedbe surađuje s državama članicama u okviru Skupine za suradnju u području sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava radi promicanja usklađivanja i konvergencije nacionalnih pristupa.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

81. Brzo i sigurno uvođenje 5G mreža važan je prioritet Komisije. Zaštita 5G mreža od kiberprijetnji uključuje procjenjivanje i ublažavanje prijetnji i rizika. Države članice uz potporu Komisije i ENISA-e zajednički su odredile i procijenile te prijetnje i rizike te na temelju toga utvrdile sveobuhvatne mjere za ublažavanje tih rizika. Iako je provedba tih mjera u nekim državama članicama još u tijeku, velika većina već je postrojila ili je u postupku postrožavanja sigurnosnih zahtjeva za 5G mreže na temelju paketa instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža.

Paket instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža sveobuhvatan je okvir za uklanjanje sigurnosnih rizika povezanih s 5G mrežama.

83. 5G tehnologija velik je skoku odnosu na 4G tehnologiju. Stoga je najveći izazov pri sprječavanju digitalnog jaza omogućiti prelazak s 4G na 5G tehnologiju u cijelom EU-u.

Specifikacije 5G mreža obuhvaćaju čitav niz pokazatelja uspješnosti, osobito u pogledu slučajeva vertikalne primjene. To može uključivati, među ostalim, zahtjeve u pogledu pouzdanosti, brzine pružanja usluge, fleksibilnosti primjene i razine sigurnosti.

Preporuka 1. – Potrebno je promicati ujednačeno i pravodobno uvođenje 5G mreža u EU-u

a) Komisija prihvaća preporuku.

Komisija će u suradnji s državama članicama utvrditi zajedničku definiciju očekivane kvalitete usluge 5G mreža. U kontekstu digitalnog desetljeća i predložene odluke o programu digitalne politike do 2030. Komisija s državama članicama namjerava surađivati na zajedničkom pristupu kvaliteti 5G usluga u EU-u, među ostalim radi usporedivosti mjerenja i praćenja podataka.

Kvaliteta usluge podrazumijeva brzinu i latenciju, ali obuhvaća i čitav niz pokazatelja uspješnosti, osobito u odnosu na slučajeve vertikalne primjene.

Komisija namjerava surađivati s državama članicama na definiranju tih pokazatelja te provoditi godišnje provjere i donositi preporuke o politikama, mjerama i djelovanjima za postizanje potpune pokrivenosti 5G mrežom do 2030.

U okviru programa digitalne politike uspostaviti će se pouzdan sustav upravljanja na temelju mehanizma za praćenje i suradnju kako bi se napredovalo prema ispunjenju ciljeva programa politike, među kojima je i uvođenje 5G tehnologije, te će se donijeti preporuke za korektivne mjere država članica u tom pogledu.

b) Komisija prihvaća preporuku.

c) Komisija prihvaća preporuku.

Preporuka 2. – Potrebno je poticati usklađen pristup sigurnosti 5G mreža među državama članicama

a) Komisija prihvaća preporuku.

Komisija će s državama članicama procijeniti potrebu za daljnjim djelovanjem ili potporom, primjerice u obliku smjernica o određenim aspektima paketa instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža.

b) Komisija prihvaća preporuku.

Komisija će pratiti i izvješćivati o provedbi mjera u punoj suradnji s državama članicama i ENISA-om.

c) Komisija prihvaća preporuku.

Preporuka 3. – Potrebno je razmotriti učinak različitih pristupa država članica pitanjima sigurnosti 5G mreža na djelotvorno funkcioniranje jedinstvenog tržišta

a) Komisija prihvaća preporuku.

b) Komisija prihvaća preporuku.

Komisija će provesti procjenu uzimajući u obzir nacionalne nadležnosti.

U skladu s paketom instrumenata EU-a za kibersigurnost 5G mreža države članice odlučuju o točnom opsegu odgovarajućih ograničenja i/ili potrebnih isključenja za ključnu imovinu koja je u usklađenoj procjeni rizika na razini EU-a definirana kao kritična i osjetljiva (npr. funkcije jezgrene mreže, funkcije upravljanja mrežom i orkestracije te funkcije pristupne mreže) kako bi se djelotvorno smanjili utvrđeni rizici, uzimajući u obzir i procjenu prijetnji koju obavljaju nacionalne obavještajne službe. Države članice imaju pravo poduzeti mjere povezane s nacionalnom sigurnošću, kao što su ograničenja ili isključenja visokorizičnih dobavljača.